



Tallinna rattaloendused 2021–2023

Taavi Piller, Jaak-Adam Looveer, Mare Ainsaar

Tallinna Strateegiakeskus

Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet 2023



Sisukord

Sissejuhatus	3
Metoodika	3
Tulemused	5
Lühikokkuvõte 2023. aasta loendustest	10
Lisa 1. Rattaloenduste algandmed 2014 ja 2021-2023	11

Sellele aruandele palume viidata järgmiselt:

Piller, Taavi, Looveer, Jaak-Adam, Ainsaar, Mare (2023).
Tallinna rattaloendused 2021–2023. Tallinna Strateegiakeskus.
Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet.

Keeletoimetus:

Airi Männik

Kujundus ja toimetamine:

Mats-Laes Nuter, Aire Trummal

Sissejuhatus

Rattaloendused annavad kiire pildi liiklusolukorra muutumisest linnatänavatel. Erinevalt küsitlusest võimaldavad loendused täpselt välja selgitada konkreetsete ristmike ja teede koormuse ning planeerida abinõusid liikluskoormuse reguleerimiseks ja rattaga sõitjate turvalisuse tagamiseks.

Loendustega alustati Tallinnas 2021. aastal, et hinnata rattaradade projektide mõju rattaliiklusele.

2023. aastal toimusid rattaloendused teisipäeval, 23. mail ja kolmapäeval, 24. mail. Loendused korraldas Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalameti rattateede kavandamise juht koos Tallinna ruumiloome osakonnaga. Loendajateks olid vabatahtlikud linnaga seotud organisatsioonidest. Loendamise aja ja kohtade valikul arvestati, et 2023. aasta loendus oleks võrreldav eelmiste aastatega. Sarnane loendus toimus Tallinnas ka 2021. ja 2022. aastal. Andmeid koguti ka 2014. aastal, kuid siis olid paljud loenduskohad teised (lisa 1).

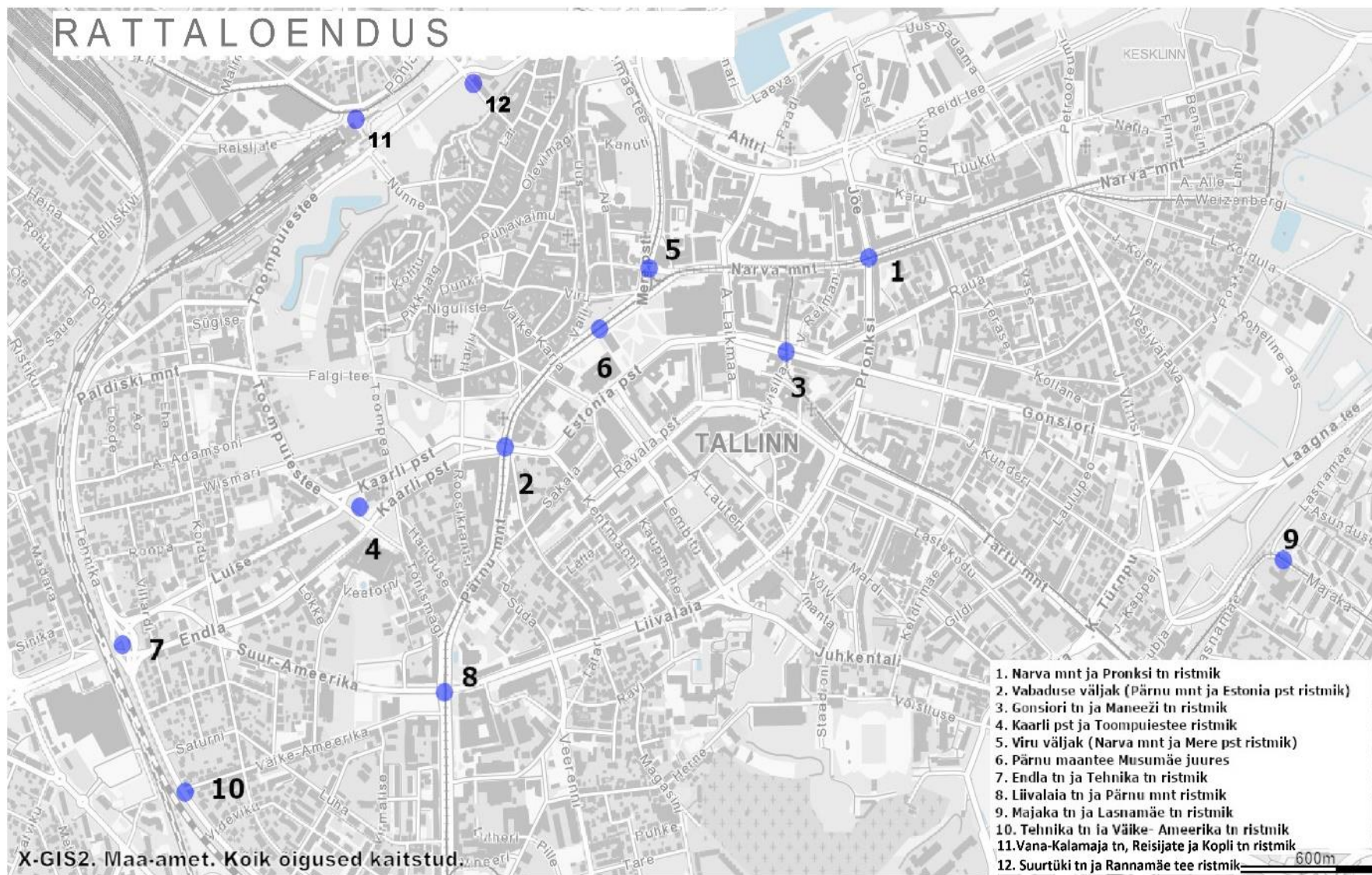
Metoodika

Vaatlejad loendasid ristmikult lahkuvaid rattureid ehk kõiki kergliikuriga liiklejaid: jalgrattureid (sh kasti- ja kaubarattaga sõitjaid), (elektri)tõukeratta ja monorattaga sõitjaid. Võimalusel märgiti ratturite, tõukeratturite ja kullerite arv eraldi. Loendajad püüdsid pärast loendust anda ka hinnangu, kas ratturite enamus on naised või mehed, lapsed, noored või eakad, kas sõideti peamiselt ratta- või kõnniteel ja mis suunas ristmikult lahuti.

Vabatahtlikud loendasid ristmikult või tänavalõigult lahkuvaid rattureid ja seda, kuhu nad ristmikult suunduvad. Loendus toimus Tallinna kesklinna 12 loenduspunktis (joonis 1), milleks olid suuremad ristmikud.

Liikujad märgiti üles mõlema päeva hommikul (kell 8.15–9.15) ja õhtusel tipptunnil (kell 17.15–18.15). Vaatlejad töötasid tund aega korraga, sest vaatlus on küllaltki väsitav ja nõuab tähelepanu. Liiklejate arv pandi kirja veerandtunniste ajavahemike kaupa. See võimaldas lugemist tükeldada ja teha vajadusel ümberarvutusi. Veerandtundide numbrid liideti tipptunni summaks.

Soovitav oli loendada kahekesi (vähemalt suurematel ristmikel) nii, et üks loendab valjuhäälselt ja teine märgib lehele, kuid praktikas loendati nii üksi kui ka kahekesi.



Joonis 1. Loenduspunktid 2021.–2023. aastal

Tulemused

Tabel 1 näitab 2021., 2022. ja 2023. aasta keskmist ratturite arvu hommikuse ja õhtuse tipptunni ajal. Kahjuks ei saadud 2023. aastal kõikidest loenduspunktidest andmeid ja sellepärast ei ole tabelis 1 olevad andmed aastate kaupa võrreldavad.

Võrreldavad vaatlused

Joonised 2 ja 3 näitavad tulemusi nende loenduspunktide põhjal, kus loendused on järjepidevalt toimunud. Neis kohtades on kõigi kolme aasta kohta olemas nii hommikused kui ka õhtused loendusandmed. Aastate võrdluseks kasutame ainult neid loenduspunkte, kus on nii hommikuste kui ka õhtuste vaatluste andmed olemas kõigi kolme aasta kohta (joonis 2 ja 3).

Ratturite arv on kahe aastaga kahekordistunud

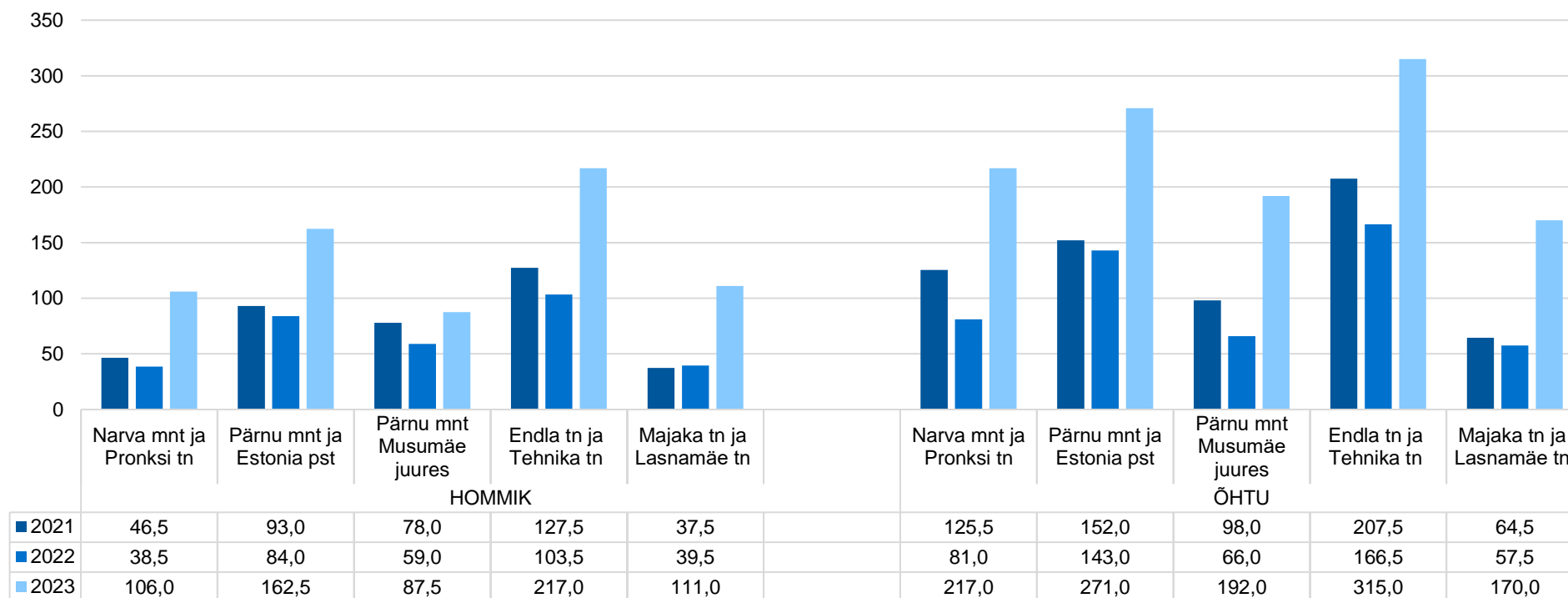
Ratturite arv on üldkokkuvõttes kahe aastaga pisut enam kui kahekordistunud. Suur kasv on toimunud just 2023. aastal. Rattakasutuse kasvule aitasid 2023. aastal ilmselt pisut kaasa ka kesklinna tänavate ulatuslik remont ja autoliikluse kitsendamine loendusperioodil. Samas ei ole rattakasutus suurenenud proportsionaalselt enam teetöödega hõlmatud piirkondades, vaid kasv on olnud üleüldine. Mõnevõrra mõjutas tulemust ilmselt ka ideaalne rattailm 2023. aasta loenduspäevadel. Varasemate aastate loendused on näidanud, et tulemused võivad sõltuvalt ilmast kuni 50% kõikuda.

Tabel 1. Keskmise ratturite arv Tallinna loenduspunktides hommikul ja õhtusel tipptunnil 2021–2023¹

(*– loenduspunktis loendust ei toimunud)

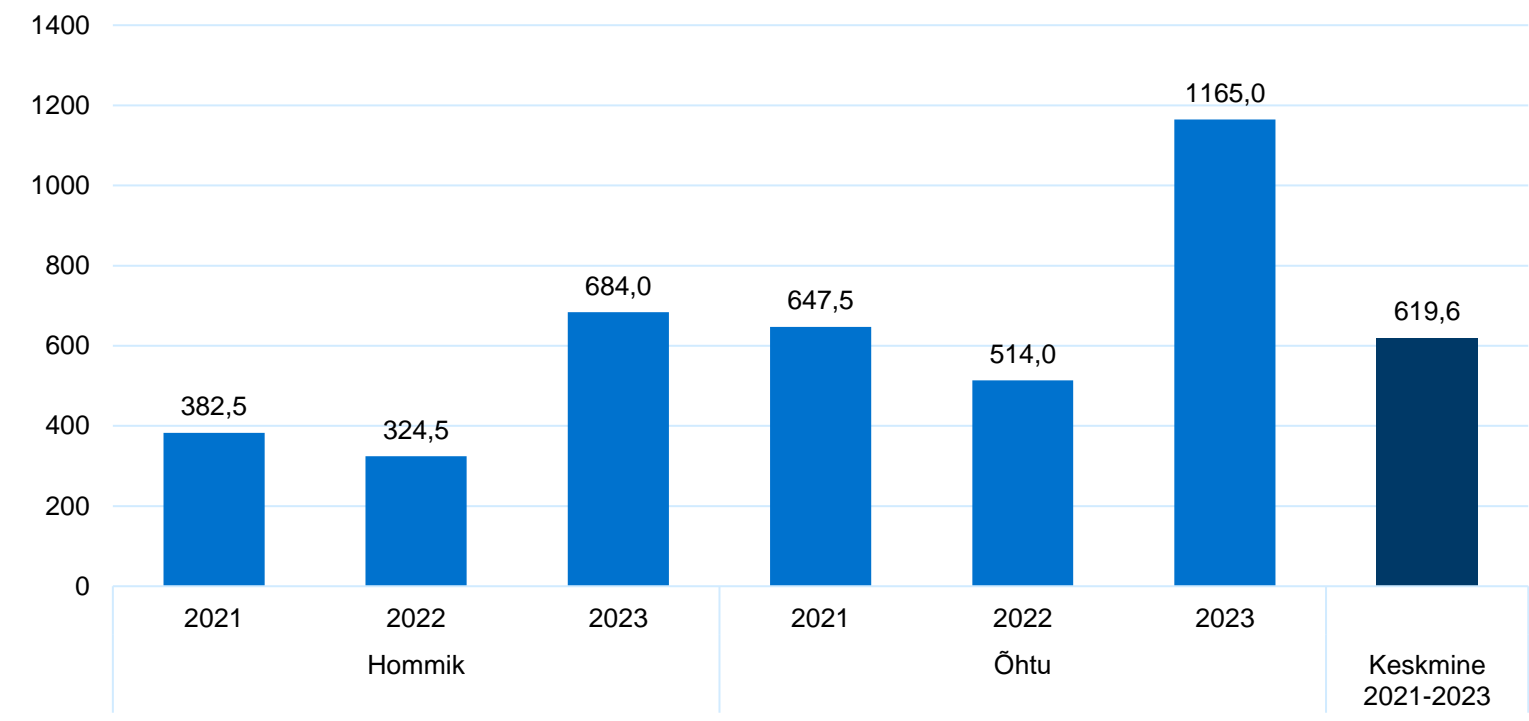
Loenduspunkt	Hommik			Õhtu		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
1. Narva mnt – Pronksi tn	46,5	38,5	106	125,5	81	217
2. Pärnu mnt – Estonia pst	93	84	162,5	152	143	271
3. Gonsiori tn – Maneeži tn	68	65	–	125,5	125	130
4. Toompuiestee – Kaarli pst	58,5	55	137	130	79	–
5. Viru väljak – Mere pst	95,5	73,5	–	157	141	–
6. Pärnu mnt (Musumäe)	78	59	87,5	98	66	192
7. Endla tn – Tehnika tn	127,5	103,5	217	207,5	166,5	315
8. Liivalaia tn – Pärnu mnt	129,5	74	203	201	135	–
9. Majaka tn – Lasnamäe tn	37,5	39,5	111	64,5	57,5	170
10. Väike-Ameerika tn – Tehnika tn	102,5	59,5	215	155	121,5	–
11. Vana-Kalamaja tn – Reisijate tn – Kopli tn	–	109	251	–	189,5	411
12. Suurtüki tn – Rannamäe tee	–	–	135	–	62,5	204

¹ Kui näiteks hommikul on kaks vaatlust, siis näitab see hommikute keskmist.



Joonis 2. Keskmise ratturite arv hommikul ja õhtusel tiptunnil 2021–2023 loenduspunktide lõikes²

² Joonis kajastab viit loenduspunkti, kus on loendused toimunud kõigil kolmel aastal.



Joonis 3. Keskmine ratturite arv hommikusel ja õhtusel tipptunnil 2021–2023 kokku³

³ Joonis kajastab viit loenduspunkti, kus on loendused toimunud kõigil kolmel aastal.

Üks rattur iga kümne auto kohta

Tallinna liikuvuse valdkonna arengukava kohaselt on 2035. aasta eesmärgiks saavutada olukord, kus peamisesse sihtkohta liigub 15% inimestest rattaga, 25% jalgsi, 50% ühistranspordiga ning 10% muude liikumisviisidega. See tähendab, et linna piires peaks iga auto kohta olema liikluses vähemalt 1,5 ratast.

Uuring näitas, et mõnel ristmikul oli rataste ja autode suhe kasvanud 10%ni ehk üks rattur iga kümne auto kohta (nt Tehnika ja Väike-Ameerika tänava ristmikul 181 ratturit 1674 auto kohta). Vana-Kalamaja, Kopli ja Reisijate tänava ristmikul oli see suhe lausa 411 ratturit 1015 auto kohta ehk 2023. aasta rattaloenduse tulemused võib eri ristmikel kokku võtta järgmiselt (tabel 1).

Mitte üheski loenduspunktis ei olnud kahe aasta tagusega võrreldes vähem rattureid. Kõige väiksem muutus oli Gonsiori tänava ja Maneeži tänava ristmikul öhtusel ajal, kus oli toimunud 2% kasv. Seda tulemust mõjutasid Gonsiori tänaval toimunud ehitustööd.

Kõige rohkem rattureid liikus Vana-Kalamaja tänaval ning Reisijate ja Kopli tänava ristmikul öhtusel tipptunnil: kokku 411 liiklejat, mis on ühtlasi loenduste rekord. Reisijate tänavale on kindlasti vaja rajada laiem rattatee.

Õhtune aeg on kergliiklejate seas populaarsem kui hommikune tiptund.

Kõige enam (247%) kasvas rattaga liiklejate arv võrreldes kahe aasta taguse ajaga Toompuiestee ja Kaarli puiestee ristmikul. Selle

peamiseks põhjuseks tuleb pidada Toompuiesteele rajatud eraldatud laiu rattaradasid.

Suur oli liikluse kasv (150%) ka Rannamäe tee rattatee ja Suurtüki tänava ristmikul, kergliiklussilla Siug juures Majaka tänava ristmikul ning Väike-Ameerika ja Tehnika tänava ristmikul.

Tõukerataste osakaal on keskmiselt 1/3 kõigist rattaga liiklejatest. Südalinna mõnel ristmikul ulatub tõukerataste osa aga kuni 40%ni (nt Liivalaia ja Pärnu mnt ristmik) ratturitest. Kastirattaid oli 2023. aastal veel vaid üksikuid.

Lühikokkuvõte 2023. aasta loendustest

2023. aasta uuringu tulemused näitasid, et:

- ▶ ratturite arv vaadeldud ristmikel aastaga ligi kahekordistus;
- ▶ mõnel ristmikul oli rataste ja autode suhe koguni üks rattur kümne auto kohta;
- ▶ kõige rohkem rattereid liikus Vana-Kalamaja tänaval ning Reisijate tänav ja Kopli tänav ristmikul õhtusel tiptunnil. Reisijate tänavale on vaja rajada kindlasti laiem rattatee;
- ▶ tõukerattad moodustasid keskmiselt 1/3 kõigist rattaga liikujatest, südalinna mõnel ristmikul aga kuni 40%. Kastirattaid oli üksikuid.

Täname kõiki vabatahtlikke loendajaid!

Täname kõiki, kes on nende kolme aasta jooksul aidanud ristmikel rattereid loendada! Ilma selle vabatahtliku tööta ei oleks siin käsitletud andmeid.

